

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Slavų mitologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. J. Konickaja	VU Filologijos fakulteto Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, Slavistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA (1)	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Kontaktinė (auditorinė)	Pavasario semestras	Rusų kalba

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Rusų kalbos mokėjimas C1 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Formuoti supratimą apie slavų mitologiją kaip mokslą ir mokslo objektą, jos raidą ir vietą slavų ir rusų kultūroje praecityje bei šiuolaikinės meninės raidos kontekste, kartu stiprinant analitinio ir kritinio mąstymo įgūdžius.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išklausę dalyką studentai gebės - paaiškinti slavų mitologijos formavimosi etapus ir raidos logiką, - apibūdinti mitinio mąstymo specifiką; - įvertinti slavų mitologijos įtaką kultūros raidai šiuolaikiniame etape	Įtraukiamosios paskaitos, seminarai, mokslinės literatūros skaitymas, referavimas, aptarimas; diskusijos	Kaupiamasis vertinimas: 1) praktinio darbo seminaruose kontrolė ir įvertinimas; 2) paruoštos prezentacijos (pranešimo) įvertinimas; 3) egzaminas (atvirojo tipo testas)

- gebės paaiškinti tam tikrus slavų (rusų) tautosakos duomenis mitologijos kontekste, parodyti sąsajas su kitų tautų (v.p. baltų) mitologija, išvelgti mitologijos pėdsakų įvairiuose kultūros kontekstuose; taikyti įgytas mitologijos mokslo žinias apie slavų mitines būtybes rusų kultūros reiškiniams analizuoti ir aiškinti.	Praktinis darbas (individualus, grupinis); frazeologizmų ir kitų kalbos duomenų analizė įvairių funkcinių stilių tekstuose	Dalyvavimas literatūros aptarimuose, diskusijose paskaitų metu, užduočių atlikimas.
- gebės kritiškai vertinti dalykinę literatūrą, savarankiškai semtis žinių apie slavų mitologiją, sisteminti gautą informaciją ir ją apibendrinti, paruošti ir pristatyti referatą (prezentaciją) slavų mitologijos temomis.	Savarankiškas darbas: pranešimo (prezentacijos) paruošimas, pristatymas ir aptarimas.	Pranešimo turinio, medžiagos ir pristatymo vertinimas.
Studentai gebės pasinaudoti slavų mitologijos žiniomis versdami specialiuosius tekstus bei savarankiškai kuriant įvairaus pobūdžio kultūros tekstus.	Užduotys (atliekama grupėmis ir savarankiškai),	Užduočių atlikimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Mitologijos sąvoka. Mitų klasifikacija. Tautosaka ir mitologija. Mitologijos šaltiniai. Mitiniai personažai rusų kultūroje (literatūra, dailė). Slavų mitologijos tyrimų raida, tyrinėtojai (XIX-XXI a.): A.N. Afanasjevas, F.I. Buslajevs, L. Niederlé; V. Toporovas, V. Ivanovas; B. Uspenskis, B. Rybakovas; N. I. Tolstojus, S. M. Tolstaja, N. Michailovas ir kt. Mitologijos žodynai, etnolingvistiniai žodynai.	4						4	10	Mokomosios literatūros skaitymas. Susipažinimas su mitologijos mokslo srities terminais ir jų aptarimas (Madlevskaja; Etnolingvistinis žodynas; Levkijevskaja; kt.). Užduočių paruošimas.
2. Senosios slavų mitologijos formavimasis. Slavų mitologijos sąsajos su baltų, iranėnų, germanų mitologijomis.	2						2	8	Mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas (Madlevskaja; Michailovas; Rybakovas).
3. Slavų mitologijos raidos etapai. Ainių kultas. Totemizmas. Politeizmas.	4						4	10	Mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas (Madlevskaja; Rybakovas)
4. Slavų mitai apie pasaulio sutvėrimą (kosmologiniai mitai). Gamtos mitologizavimas: ugnis, vanduo, žemė.	4						4	10	Mokomosios literatūros skaitymas ir referavimas (Madlevskaja, Levkijevskaja; Etnolingvistinis žodynas).

5 Mitologinė pasaulio struktūra. Gyvybės medis. Rytų slavų dievybės (panteonas). Mitologinės būtybės, jų vardai, funkcijos ir atributai. Pagrindiniai slavų panteono dievai: <i>Perun, Veles/Volos, Svarog, Daždbog, Mokoš</i> . Rytų slavų panteono formavimosi ypatumai (<i>Stribog, Chors, Simargl</i>).	4							4	12	Mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas (Madlevskaja, Etnolingvistinis žodynas, Uspenskis, Levkijevskaja)
6. Mitologinės miško, laukų, vandens, namų būtybės: <i>lešij, domovoj, poludnica, bannik, kikimora, rusalka</i> ir kt.: vardai, funkcijos, atributai, galios, apsauga ir pan.	6							6	16	Prezentacijų (pranešimų) parengimas ir pristatymas. Aptarimas.
7. Senovės slavų apeigos ir metų ciklas. Slavų kalendorinės šventės: <i>Kostroma, Kupala, Maslenica, Jarila, Jurjevo, Semik</i> . Gimimo, vestuvių, laidojimo apeigos.	4							4	12	Literatūros skaitymas ir aptarimas (Madlevskaja, Judin, Levkijevskaja, Vinogradova). Užduotys.
8. Krikštas ir mitologija. Mitologinių būtybių funkcijų transformavimas. Senų tikėjimų liekanos slavų tautosakoje (vaikų dainos, pasakos, mįslės ir pan.), papročiuose ir kalboje.	4							4	12	Literatūros skaitymas, diskusijos (Madlevskaja, Uspenskis, Judinas). Užduočių atlikimas.
9. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas.									8	
Viso	32							32	98	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas:			
1) Egzaminas: atvirojo tipo testas (atsakymai į klausimus).	50%	Egzamino metu	Vertinimas pagal 5 balų skalę. Kiekvienas atsakymas vertinamas balais atskirai (nuo 1 iki 5), visi balai sumuojami, galutinis vertinimas gaunamas pagal nustatytą balų skalę (nuo 1 iki 5). Kriterijai: aukščiausias balas (5) — teisingai nurodyti faktiniai duomenys, atsakymas nuoseklus ir išsamus; žemiausias vertinimas (0) — klaidingai nurodyti faktai, analizės stoka.
2) Pranešimas (prezentacija) slavų mitologijos (slavų mitinių būtybių pristatymas) tema	30%	balandis	<u>Kriterijai</u> : 3 balai – puikiai paruošta ir pristatyta prezentacija (resp. pranešimas): argumentuotai, pagrįstai, nuosekliai, aiškiai realizuota tema; 2 balai – yra faktinių klaidų, trūksta logikos ir rišlumo; 1 balai – trūksta gebėjimo atrinkti tinkamą medžiagą, klaidingai išanalizuoti kai kurie duomenys, 0 balų – netinkamai paruošta prezentacija (pranešimas).
3) Dalyvavimas paskaitose: (straipsnių aptarimuose: probleminių klausimų kėlimas, diskusijos, praktinių užduočių atlikimas).	20%	Visą semestrą iki paskutinės savaitės	Kriterijai: 2 balai – studento darbas atitinka visus kaupiamojo vertinimo parametrus (teorinės medžiagos įsisavinimas, nurodytos medžiagos skaitymas, dalyvavimas aptarimuose); 1 balas – iš dalies atitinka kaupiamojo vertinimo parametrus; 0 balų – studento darbas neatitinka kaupiamojo vertinimo parametrų.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda

Privaloma literatūra				
Мадлевская Е.	2007	Русская мифология. Энциклопедия (http://royallib.com/book/madlevskaya_e/russkaya_mifologiya_entsiklopediya.html)		Москва: Эксмо
Виноградова Л. Н.	2000	Народная демонология и мифо-ритуальная традиция славян (http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/641--2000).		Москва: Индрик
Левкиевская Е. Е.	2000	Мифы русского народа (Мифы народов мира). http://www.booksite.ru/fulltext/myt/hsr/uss/kih/		Москва: Астрель, АСТ
Михайлов Н. А.	2017	История славянской мифологии в XX веке. ww.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/usp/		Москва: Индрик
Рыбаков Б.А.	1981	Язычество древних славян http://historic.ru/books/item/f00/s00/z0000031/		Москва: Наука
Толстой Н.И. (ред.)	1995-2012	Славянские древности. Этнолингвистический словарь. Т. 1-5. (http://www.inslav.ru/izdaniya/axiv/8-axiv-publikacizj/50-2009-08-25-12-19-14 http://www.inslav.ru/izdaniya/axiv/8-axiv-publikacizj/1212-slavianskie-drevnosti-5-2012 http://slav-drevnosti.livejournal.com/56267.html		Москва: Международные отношения
Юдин А. В.	2007	Русская народная духовная культура: Учеб. пособие для студентов вузов. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Udin/		Москва.: Высш. шк.
Papildoma literatūra				
Агапкина Т. А.	2002	Мифопоэтические основы славянского народного календаря. Весенне-летний цикл. http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/850--2002		Москва: Индрик
Васильев М. А.	2003	Язычество восточных славян накануне крещения Руси: Религиозно-мифологическое взаимодействие с иранским миром. Языческая реформа князя Владимира http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/1640-1999-vasiljev-jazychestvo		Москва: Индрик
Гаврилов Д. А., Ермаков С. Э.		Боги славянского и русского язычества. Общие представления http://historylib.org/historybooks/D--Gavrilov--S--Ermakov-Bogis-slavyanskogo-i-russkogo-yazychestva/		М.: Ганга, 2009
Ишутин А. А.	2000	Восточнославянские боги и их имена. http://hogwarts.ru/library/show.php?uid=guest&cat=1&id=185376		Москва: Индрик
Михайлов Н.	1997	Балтийские боги в сербо-лужицком пантеоне А. Френцеля http://www.inslav.ru/izdaniya/axiv/8-2009-08-05-10-47-42/108--1-r	Балто-славянские исследования, 392-399	Москва: Индрик
Нидерле Л.	2010	Славянские древности http://historylib.org/historybooks/Lyubor--Niderle_Slavyanskie-drevnosti/		Москва: Новый Акрополь

Петрухин В. Я. (научн. Ред.), Агапкина Т. А., Виноградова Л. Н., Толстая С.М.	1995; 2002	Славянская мифология : энциклопедический словарь http://www.rodnovery.ru/knizhnaya-polka/631-slavyanskaya-mifologiya-entsiklopedicheskij-slovar		Москва: Эллис Лак; 2-е изд., испр. и доп: Международные отношения
Толстой Н.И.	1996	Рулигиозные верования древних славян	Очерки истории культуры славян. 145-195	Москва: Индрик,
<u>Успенский Б. А.</u>	1982	Филологические разыскания в области славянских древностей http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/usp/		Москва: Изд-во Моск. ун-та

Atnaujinta 2024-09-30

ОПИСАНИЕ ПРЕДМЕТА (МОДУЛЯ) ОБУЧЕНИЯ

Название предмета (модуля)	Код
Славянская мифология	

Преподаватель (-и)	Подразделение (-я)
Координирующий: доц. Е. Коницкая Другой (-ие):	Филологический факультет, кафедра русской филологии

Степень обучения	Тип предмета (модуля)
1 (БА)	По выбору

Форма обучения	Период обучения	Язык (-и) обучения
Аудиторная и самостоятельная работа	Весенний семестр	Русский

1. Понятие мифологии как науки и как совокупности мировоззренческих представлений. Источники мифологии. Центры исследования славянской мифологии и ведущие ученые прошлого и современности: А.Н.Афанасьев, Ф.И. Буслаев, Л. Нидерле; В. Топоров, В. Иванов, Б. Успенский, Б. Рыбаков; Н.И. Толстой, С.М. Толстая, Н.Михайлов. Группа Института славяноведения РАН. Типологическая классификация мифов.	4						4	8	Чтение и реферирование учебной и научной литературы. Обсуждение терминов. (Мадлевская; Этнолингвистический словарь; Левкиевская, др.).
2. Ранний этап формирования славянской мифологии. Связи славянской мифологии с балтийской, иранской, германской мифологиями.	2						2	10	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы (Мадлевская; Михайлов; Рыбаков). Дискуссия.
3. Этапы развития славянской мифологии. Культ предков. Тотемизм. Политеизм. Отражение древнейших этапов развития мифологии в народном творчестве.	4						4	10	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы (Мадлевская; Левкиевская; Виноградова). Дискуссия.
4. Славянские мифы о создании мира (космологические мифы). Мифологизация природы: огонь, вода, земля. Отражение древнейших этапов развития мифологии в материальной культуре.	4						4	10	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы (Мадлевская; Рыбаков; Левкиевская; Толстой). Дискуссия: современные формы мифологического мышления. Выполнение заданий.
5. Мифологическая структура мира. Древо жизни. Общеславянский и восточно-славянский пантеон. Мифологические существа, их имена, функции. Атрибуты. Основные боги славянского пантеона: <i>Перун, Велес/Волос, Сварог, Дажьбог, Мокошь, Стрибог</i> . Формирование древнерусского пантеона: иранские заимствования <i>Хорс, Симаргл</i> .	4						4	12	Чтение и реферирование учебной и научной литературы (Мадлевская; Михайлов; Рыбаков). Обсуждение спорных вопросов пантеона.
6. Мифологические существа по сфере обитания: лес, вода, поле, дом и т. д. (<i>леший, водяной, домовый, овищик, гуменник, полудница, кикимора, русалка</i> и т.д.): имена, функции, атрибуты, качества. Обереги.	6						6	16	Чтение учебной и справочной литературы (Мадлевская; Толстой). Презентация/реферат на выбранную тему.
7. Древние обряды славян и годовой цикл. Славянские календарные праздники: <i>Кострома, Купала, Масленица, Юрьев, Семик</i> . Обряды рождения, похорон, свадебные обряды.	4						4	12	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы (Мадлевская, Виноградова, Левкиевская, Толстой). Задания. Презентация/реферат на выбранную тему.
8. Христианство и мифология. Двоеверие. Трансформация функций мифологических существ. Реликты древних представлений в славянском и русском фольклоре	4						4	12	Чтение и реферирование учебной и научной литературы (Мадлевская; Успенский; Юдин;

(детский фольклор, загадки, сказки и под.), в обычаях и языке (в т. ч. во фразеологизмах).									Левкиевская, др.). Выполнение заданий.
8. Подготовка к экзамену.								8	
Всего	32							32	98

Стратегия оценки	Доля в проц.	Время отчета	Критерии оценки
Накопительная оценка:			
Экзаменационный тест (смешанного типа)	50	Во время сессии	Оценивается по пятибалльной системе. Каждый ответ оценивается баллами отдельно, баллы суммируются, окончательный балл выводится по установленной шкале (от 5 до 1). Критерии оценки каждого ответа: 5 баллов – точный, правильный, логически выстроенный ответ, хорошо подобранные примеры, исчерпывающие данные; 0 баллов – фактические ошибки, отсутствие знания предмета, отсутствие примеров и анализа.
Презентация/ сообщение (сопоставительный анализ частных подсистем двух языков)	30	Вторая половина семестра (апрель)	Критерии: 3 балла – сообщение (презентация) отвечает всем требованиям, аргументированно, последовательно, четко изложена тема, хорошо подобран иллюстративный материал, точные дефиниции, четкие выводы, указана достаточная литература; 2 балла – есть фактические ошибки, недочеты в интерпретации, в логике изложения, пробелы в литературе; 1 балл – существенные недочеты: плохо подобраны данные, фактические ошибки, неверные интерпретации, отсутствие выводов; 0 – работа не отвечает требованиям удовлетворительной оценки.
Участие в работе на семинарах, постоянная участие в аудиторной работа, отчеты о проделанной работе.	20	В течение всего семестра	Критерии: 2 балла – работа студента отвечает всем требованиям (усвоение учебного теоретического материала, участие в обсуждении, подготовка к семинарам); 1 балл – работа студента частично отвечает критериям (прочитано и выполнено до 50 %); 0 баллов – работа студента не отвечает требованиям (выполнено менее 50 % работы).

Автор	Год издания	Название	№ периодического издания или том издания	Место издания и издательство или интернет-адрес
Обязательная литература				
Мадлевская Е., и др.	2007	<u>Русская мифология. Энциклопедия</u>		Москва: Эксмо http://royallib.com/book/madlevskaya_e/russkaya_mifologiya_entsiklopediya.html
Виноградова Л. Н.	2000	<u>Народная демонология и мифо-ритуальная традиция славян</u>		Москва: Индрик http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/641--2000 .
Левкиевская Е. Е.	2000	Мифы русского народа(Мифы народов мира).		Москва: Астрель, АСТ http://www.booksite.ru/fulltext/myt/hsr/uss/kih/
Рыбаков Б.А.	1981	Язычество древних славян		Москва: Наука http://historic.ru/books/item/f00/s00/z0000031/

Толстой Н.И. (ред.)	1995 - 2012	Славянские древности. Этнолингвистический словарь. Т. 1-5.		Москва: Международные отношения http://www.inslav.ru/izdaniya/arxiv/8-arxiv-publikacij/50-2009-08-25-12-19-14 http://www.inslav.ru/izdaniya/arxiv/8-arxiv-publikacij/1212-slavianskie-drevnosti-5-2012 http://slav-drevnosti.livejournal.com/56267.html
Успенский Б. А.	1982	Филологические разыскания в области славянских древностей		Москва: Изд-во Моск. Ун-та http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/usp/
Юдин А. В.	2007	Русская народная духовная культура: Учеб. пособие для студентов вузов.		Москва.: Высш. шк. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Udin/
Дополнительная литература				
Агапкина Т. А.	2002	<u>Мифопоэтические основы славянского народного календаря. Весенне-летний цикл.</u>		Москва: Индрик http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/850--2002
<u>Васильев М. А.</u>	2003	Язычество восточных славян накануне крещения Руси: Религиозно-мифологическое взаимодействие с иранским миром. Языческая реформа князя Владимира		Москва: Индрик http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/1640-1999-vasiljev-jazychestvo
Гаврилов Д. А., Ермаков С. Э.	2009	Боги славянского и русского язычества. Общие представления		М.: Ганга http://historylib.org/historybooks/D--Gavrilov--S--Ermakov-Bogi-slavjanskogo-i-russkogo-yazychestva/
Ишутин А. А.	2000	Восточнославянские боги и их имена.		Москва: Индрик http://hogwarts.ru/library/show.php?uid=guest&cat=1&id=185376
Михайлов Н.	1997	Балтийские боги в сербо-лужицком пантеоне А. Френцеля	Балто-славянские исследования 392-399	Москва: Индрик http://www.inslav.ru/izdaniya/arxiv/8-2009-08-05-10-47-42/108--1-r
Нидерле Л.	2010	Славянские древности		Москва: Новый Акрополь http://historylib.org/historybooks/Lyubor--Niderle_Slavyanskie-drevnosti/

Обновлено 30-09-2024